

як змінні та системно організовані.

Таке пізнання завжди має ціннісно-змістову настанову на освоєння чи вплив на людське буття, тобто йому, окрім прагматизму, притаманна аксіологічна спрямованість.

У сучасному гуманітарному пізнанні важливе значення має не тільки процедура надбання знання, а його інтерпретації та розуміння.

Гуманітарний матеріал надто індивідуалізований, тому його важко структурувати і типологізувати при дослідженні. Особливе значення надається суб'єктивній основі наукової творчості — особистості вченого.

У гуманітарних науках значну роль відіграє семіотична проблематика, тому велика увага приділяється комунікації та діалогу [4, с. 5-6].

Також однією з особливостей теперішнього стану гуманітарного знання є посилена увага до традицій східного типу мислення. Західна традиція зорієнтована на осягнення природи та її феноменів через посередництво експерименту, перетворення в діяльності, а східне мислення є споглядальним і системним за суттю. Для нього світ — цілісна система, а людина — його елемент [4, с. 5].

В умовах глобалізації змінюється середовище, в якому функціонують гуманітарні науки, що включає особливості застосування інформаційних систем, культурно-соціальне міжнародне взаємопроникнення, появу нових форм легітимізації знання тощо. Такі явища потребують зміни застарілих романтично-позитивістських уявлень про гуманітарну культуру, її методологію. Сьогодні в Україні також змінюється характер гуманітарного знання. На думку Т. Гундорової, «воно стає полідисциплінарним, техноінформаційним, менше заангажованим політично» [8, с. 77]. А. Павко зазначає, що вчені повинні зосередитись на виробленні нової пізнавальної парадигми, теоретико-методологічному забезпеченні модернізаційних процесів у економічній, політичній і духовно-культурній сферах українського суспільства [9, с. 64-65].

Отже, в умовах глобалізації гуманітарне знання набуває важливого значення. Специфічним є процес його інтеграції з природничими науками. Сучасний етап розвитку гуманітарного знання потребує шляхів більш чіткого аналізу науково-теоретичного підґрунтя, визначення його методології, формування дослідницьких підходів, що керуються принципами міждисциплінарності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Марчук М. Гуманітарно-наукове знання: специфіка та розмаїття парадигм / М. Марчук // Гуманітарно-наукове знання: розмаїття парадигм: матеріали Міжнародної наукової конференції, 14-15 жовтня 2013 р., Чернівці. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 376 с.
2. Починок І. Б. Генеза та потенціал ідеалу науковості гуманітарного знання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософських наук: спец. 09.00.09 «Філософія науки» / І. Б. Починок. – Чернівці, 2007. – 20 с.
3. Сайт Українська педагогіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukped.com/>
4. Поліщук О. П. Постнекласична наука: соціально-гуманітарний поворот / О. П. Поліщук // Вісник Житомирського державного університету. – 2010. – №53. – С. 3-7.
5. Лімборський І. Університет початку XXI століття: між глобалізацією та кризою гуманітарних наук / І. Лімборський // Всесвіт. – 2015. – №11-12. – С. 250-256.
6. Рупташ О. Роль гуманітарної парадигми в інтеграції наукового знання / О. Рупташ // Гуманітарно-наукове знання: розмаїття парадигм: матеріали Міжнародної наукової конференції, 14-15 жовтня 2013 р., Чернівці. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 376 с.
7. Кисельов М. Гуманітарія сьогодні: стан і перспективи / М. Кисельов // Гуманітарно-наукове знання: становлення парадигми: матеріали Міжнародної наукової конференції, 7-8 жовтня 2011 р., Чернівці. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 447 с.
8. Гундорова Т. І. Виклики сучасного світу і можливості гуманітарних наук у транзитну епоху / Т. І. Гундорова // Вісник Національної Академії наук України. – 2016. – №5. – С. 76-79.
9. Павко А. Пріоритети гуманітарної освіти та науки / А. Павко // Віче. – 2005. – №1. – С. 63-66

Костич С.

Науковий керівник – доц. Чумак Г. В.

ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ ВІДТВОРЕННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ НА ОСНОВІ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «MISFITS/ПОКИДЬКИ»

Молодіжний сленг – найбільш поширена група спеціального сленгу, оскільки ним послуговуються переважно люди віком 14-28 років, тобто школярі середніх та старших класів, студенти та люди, що не так давно закінчили ВНЗ. Оскільки великий пласт англійських телесеріалів та фільмів сучасної кіноіндустрії розповідає про історії молодих людей та їхнє життя, проблема перекладу молодіжного сленгу стає дедалі актуальнішою через варіативність та непостійність такої лексичної одиниці як «сленгема».

Актуальність нашого дослідження зумовлена по-перше, стрімким збільшенням англійської

продукції, яка потребує якісного перекладу, по-друге необхідністю у поглибленні знань щодо особливостей відтворення сленгових одиниць у кінодискурсі та аналізі способів його відтворення на основі конкретних прикладів.

Метою нашого дослідження є визначити основні способи перекладу сленгу та проаналізувати їх застосування на основі окремих прикладів із телесеріалу «Misfits/Покидьки».

Об'єктом нашого дослідження є сленгові одиниці у кінотексті, а **предметом** – основні способи перекладу та інші аспекти відтворення лексичних одиниць у процесі перекладу кіно тексту на українську мову.

На сьогоднішній день «сленг» - це невід'ємний компонент як англійської так і української мов, адже він допомагає поповнювати розмовну лексику новими мовними одиницями, а також все більше інтегрується у сучасну літературну мову. Т.Г. Нікітіна визначає термін «сленг» як синонім слова «жаргон», яке означає соціальний різновид мови і який характеризується, на відміну від загальнонародної мови, специфічною (нерідко експресивно переосмисленою) лексикою і фразеологією, а також особливим використанням словотворчих засобів [4, с.4]. Проте, на нашу думку, сленг потрібно відрізнити від жаргону, словника специфічної професії, оскільки тут асоціація невимуженості не присутня. Крім того, жаргон, не призначений для того, щоб виключати членів, які не належать до даної групи з бесіди, а скоріше пов'язаний з технічними особливостями даної галузі, що вимагають спеціалізованого словника.

Деякі дослідники вважають, що термін сленг застосовується у двох значеннях: або як синонім жаргону, або як сукупність жаргонних слів, жаргонних значень загальновідомих слів, жаргонних словосполучень, що належать за походженням до різних жаргонів, та стали якщо не загальноживаними, то зрозумілими для достатньо широкого кола носіїв даної мови [2].

У сленгових одиницях відображається характер самого життя людей. Найчастіше, це інтелектуальна чи фізична діяльність, навколишній світ та його оцінка, захоплення особи, її відносини в колективі [1]. Оскільки молодіжним сленгом послуговується здебільшого молодь, а середовище молодих людей та студентів сповнене нелітературних мовних одиниць, які відображають певні реалії їхнього життя [3], тому молодіжний сленг переважно складається із сленгових одиниць на тематику навчання, дозвілля, романтичних стосунків, наркотичних речовин та інші [5]. Саме сленг допомагає молоді швидше знайти спільну мову, допомагає краще виразити ставлення до того чи іншого предмета чи явища у ході звичного повсякденного спілкування.

Досліджуючи молодіжний сленг у кінодискурсі слід згадати, що сценаристи використовують ці мовні одиниці аби створити автентичний образ того чи іншого персонажа, зробити спілкування підлітків живим та невимуженим, неначе у житті, уникнути відчуття награності та штучності фільму. У сучасному кінодискурсі адекватне відтворення сленгових одиниць є досить непротим завданням і потребує високої кваліфікації перекладача та значних теоретичних та прикладних знань та навичок [4]. Сленгова лексика є бар'єром двомовної комунікації через поєднання мовних та позамовних чинників.

У сучасному кінодискурсі адекватне відтворення сленгових одиниць є досить непротим завданням і потребує високої кваліфікації перекладача та значних теоретичних та прикладних знань та навичок. Сленгова лексика є бар'єром двомовної комунікації через поєднання мовних та позамовних чинників. Зважаючи на структуру, мовний рівень та мету перекладу І.В. Корунець виділяє кілька засобів перекладу, таких як буквальний, лексемний, послівний, підрядковий та описовий переклад [2].

Для аналізу відтворення сленгових одиниць ми обрали британський комедійно-фантастичний телесеріал «Misfits/Покидьки» про групу молодих правопорушників, яких відправили на громадські роботи, де вони, після дивної грози отримали надприродні здібності, який транслювали на британському телеканалі E4 із 2009 по 2013 рік [6]. Українською мовою фільм був продубльований командою телеканалу «К1».

Аналізуючи відтворення сленгових одиниць у телесеріалі, слід перш за все розглянути лексемний засіб перекладу, який присутній у наступних прикладах:

<i>My car is gone.</i>	<i>Машина зникла.</i>
<i>What do you mean?</i>	<i>Тобто?</i>
<i>It was parked right here, it's gone.</i>	<i>Я її тут залишив, а тепер немає.</i>
<i>Welcome to the neighbourhood. It could've been worse..</i>	<i>Вітаємо на районі. Агов, буваж і гірше.</i>
<i>Dad was in the boot</i> [8].	<i>Тато лежав у багажнику</i> [7].
<i>I know you.</i>	<i>Я тебе знаю.</i>
<i>No, you don't.</i>	<i>Ні, не знаєш.</i>
<i>Yes, I do. You're that runner guy. You screwed up a big time</i> [8].	<i>Таки знаю. Ти той бігун. Ти круто облажався</i> [7].
<i>I'm sorry I hit you. For the first time.</i>	<i>Прости, що вдарила тебе. Ну, тоді.</i>
<i>Yeah, I'm sorry I called you a slag</i> [8].	<i>А ти мене, за те, що назвала тебе шльондрою</i> [7].

У цих прикладах ми спостерігаємо, що сленгові одиниці були перекладені за допомогою прямого еквіваленту. Перший мовленнєвий акт є типовим зразком, де еквівалентом сленгової одиниці «boot» є

літературний відповідник «багажник». У другому прикладі бачимо, що сленгему «*screw up*» переклади за допомогою сленгового відповідника «*облажматися*», тобто потрапити у незручне становище через свою помилку. У третьому прикладі ми бачимо, що прямим еквівалентом сленгової одиниці «*slag*» є вулгаризм «*шльондра*». Хоча в усіх трьох мовленнєвих актах англomовну сленгему переклали за допомогою прямих словникових відповідників, усі вони належать до різних пластів української мови.

Проте присутні у серіалі такі сленгеми, які ще не мають влучного відповідника в українській мові, або які мають різне значення в залежності від мовленнєвого акту. Одним із них є сленгова одиниця «*twat*», словниковими значеннями якої є «дурна людина», «зад (частина тіла)», «*idiom*», «мудак», або авторське (із фільму «Hot Fuzz/ Круті фараони») «зв'язок». У вибраному серіалі слово «*twat*» підкреслює особливість мовлення одного із персонажів, а саме Нейтана Янга, і вживається виключно ним. Для того, аби проаналізувати особливості відтворення цієї лексеми у кінотексті розглянемо декілька прикладів:

Maybe he's a werewolf?

А може він перевертень?

Twat.

Не квакай.

That what happens in films [8].

У фільмах таке буває [7].

У конкретному мовленнєвому акті сленгема «*twat*», яка є відповіддю на дещо абсурдне, навіть із врахуванням жанру телесеріалу, запитання про вітчима Нейтона, яке його очевидно спантеличило, в українськомовному варіанті кінотексту відтворена надзвичайно нестандартно проте влучно та колоритно, і повністю відображає реакцію персонажа на сказане.

Існують проте і більш традиційні варіанти перекладу, так для прикладу у мовленнєвій ситуації, де персонажі сперечаються один між одним:

Someone knows we killed him.

Хтось знає, що ми його вбили.

Do you think it could be Sally?

Гадаєш це Салі?

Who's Sally?

Що за Салі?

The probation worker.

Наглядачка.

Uhh, Sally. Why do you know her name?

А, Салі. Звідки ти знаєш її ім'я?

She told us.

Вона казала нам.

You're a twat, because Sally didn't show up to the day after we killed the probation worker [8].

Ти - мудак, бо Салі з'явилася на наступний день після того як ми вбили наглядача [7].

У конкретній ситуації сленгові одиницю переклали за допомогою словникового відповідника «мудак», оскільки персонаж, а саме Нейтон, цим словом підкреслив не ставлення до сказаної інформації, а швидше своє ставлення до співрозмовника, тобто Саймона, якого він вважає не надто кмітливим та постійно ображає та насміхається з нього.

Наступний комунікативний акт має місце у другому сезоні телесеріалу, де головні персонажі значно зблизилися та стали друзями, тому перекладач вирішує дещо пом'якшити образливі вирази Нейтона в сторону Саймона. Також у конкретній ситуації Нейтон проявляє певну заботливість, переживаючи, що Саймон може «накаркати», тобто накликати якесь лихо чи неприємність.

- What's up with you?

- Що з тобою?

- I just realized I haven't died this week.

- Щойно дійшло, що я цього тижня не вмирав.

- It's only Thursday. There's still time.

- Сьогодні четвер, ще є час.

- Why would you say something like that, twat [8].

- Нафіг таке говорити, каркало [7].

Відповідно до ситуації перекладач вжив наймовірніше вдалий відповідник «*каркало*», який певним чином визначає роль Саймона у наведеній розмові.

Варто зазначити що перекладач враховував не лише особливості кожного мовленнєвого акту, але й міжособистісні відносини персонажів. Так для прикладу, коли відносини Саймона та Нейтона дещо погіршилися наприкінці другого сезону, перекладач перестав пом'якшувати образливі звертання Нейтона до Саймона, як у наступному прикладі:

- You're annoy people.

- Ти дратуєш людей.

- Why would you even say something like that. That's very hurtful. I thought we were friends, you ungrateful little twat [8].

- Навіщо ти таке говориш. Це боляче чути. Я думав ми друзі, ти – маленький невдячний задрот [7].

У конкретному прикладі перекладач використав українську сленгему «*задрот*», тобто невдаха (що часто вживається у адрес молодих сором'язливих хлопців, які не мають особистого життя), і саме під цей типаж підпадає Саймон.

Аналізуючи переклад сленгу у телесеріалі «*Misfits/Покидьки*» варто також розглянути варіанти описового перекладу цього лексичного пласту. У мовленнєвому акті, де Нейтон розмовляє із Саймоном, можна спостерігати наявність такої сленгової одиниці як «*squeak up*», яку можна вважати неологізмом, адже у словниках не існує такої усталеної фрази. Вона утворилася за аналогом виразу «*speak up*» у перекладі «*говори голосніше*», «*не тягни*», «*розкажуй*», та слова «*squeak*», у перекладі «*пищати*, «*скрипіти*». Вираз «*squeak up*» вказує на зневажливе ставлення до мовця та небажання слухати його. Оскільки вираз є досить новим та непоширеним, у перекладі вжито відповідник найбільш близької

лексеми за значенням, а саме «*speak up*», у перекладі «розповідай», проте на нашу думку можливі і більш адекватні відповідники, такі як «вивалюй» чи «баяй».

Something happen.

What`s that? Squeak up [8]!

Щось трапилося.

Що? Розповідай [7]!

Присутні також і приклади, де усталені вирази вживаються у зовсім новому значенні, яке ще не зареєстровано у словниках, а тому немає конкретного відповідника у певному контексті, і саме тому перекладачу довелося вдаватися до описового перекладу. Таким прикладом слугує наступна ситуація, де Нейтон виявляє стосунки із батьком:

This isn`t about who was or wasn`t try to sexually abuse me. It`s about you and Jamie. Look, so I`m pretty much a complete ride-off. It`s fine, whatever [8].

Мова не проте, домагався мене хтось чи ні, а про тебе і Джеймі. Ми з тобою практично дохлий номер, та я переживу [7].

У конкретному випадку лексема «*ride-off*» виступає сленговою одиницею, хоча має словникове значення «відїжджати». Мовець має на увазі, що він надто далекий від батька у емоційному плані. За допомогою перекладацьких трансформацій зміст виразу було передано досить вдало, використавши описовий переклад та відтворивши сленгему в українському варіанті кіно тексту як «дохлий номер», тобто завчасно програшну справу.

Досліджуючи обрану проблематику та опираючись на кіно текст телесеріалу «Misfits/Покидьки» ми дійшли висновків, що при перекладі сленгових одиниць у кінотексті слід враховувати ряд особливостей, таких як характерне мовлення персонажа, міжособистісні стосунки персонажів, а також комунікативну особливість кожного мовленнєвого акту. Також великими труднощами у процесі перекладу англійського кіно тексту засобами української мови є неологізми, які не числяться у жодних словниках, а саме тому не мають усталеного відповідника в українській мові. Здійснивши аналіз перекладу телесеріалу на окремих прикладах слід вказати, що український варіант є надзвичайно адекватним та вдалим. Оскільки сленг є явищем непостійним та мінливим і кількість таких мовних одиниць збільшується щороку, тема перекладу молодіжного сленгу у кінофільмах є все ще недостатньо дослідженою і потребує подальших ґрунтовних досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вилюман В.Г. О способах образования слов сленга в современном английском языке / Вилюман В.Г //Учен. зап. Ленингр. гос. пед. ин-та им. А.И. Герцена, 1955. – Т.Ш. – с.47-50.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2001. - 448с.
3. Маковский М.М. Языковая сущность современного английского сленга / М.М. Маковский // Иностран. яз. в школе. – 1962. – № 4. – с. 102-113.
4. Никитина Т.Г. Молодёжный сленг: толковый словарь: более 12 000 слов; свыше 3000 фразеологизмов / Т.Г. Никитина. – М.: Астрель: АСТ, 2007. – 910 с.
5. Пасічник О.О. Функціонування студентського сленгу в американському варіанті англійської мови(структурно-семантичний та прагматичний аспекти) [Текст]: магістерська робота/О.О. Пасічник: ТНПУ ім. В. Гнатюка – Тернопіль, 2011
6. “Misfits” [Electronic resource]. – Access: <http://www.imdb.com/title/tt1548850/>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ІЛЮСТРАТИВНИХ МАТЕРІАЛІВ:

1. «Покидьки» кінотекст [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://kinoman.in.ua/38-pokidki-us-sezoni-misfits-all-seasons.html>
2. “Misfits” [Electronic resource]. – Access: <http://putlockers.ch/watch-misfits-tvshow-online-free-putlocker.html>